

วรรณคดี และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ได้มีนักการศึกษาทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องขวัญของครูไว้หลายคน รวมทั้งที่ทำการศึกษารายในประเทศและในต่างประเทศ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้สามารถสรุปได้ดังนี้คือ

งานวิจัยภายในประเทศที่เกี่ยวกับขวัญในการปฏิบัติงานของครู ในปี พ.ศ. 2509 บุญสิน จตุรพฤษย์ ได้ทำการวิจัยเรื่องขวัญในการปฏิบัติงานของครูเทศบาลนครกรุงเทพ โดยศึกษาจากกลุ่มประชากร จำนวน 1,215 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกได้แก่ ครูที่โอนมาจากกระทรวงศึกษาธิการ สังกัดเทศบาลนครกรุงเทพ กลุ่มที่สอง คือ ครูของเทศบาลนครกรุงเทพที่อยู่เดิมแล้ว ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับความผูกพันของครูที่มีต่อเทศบาลนครกรุงเทพ ครูมีความรู้สึกมีฐานะและศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน คือ มีความภาคภูมิใจ มีความตั้งใจในการทำงานดี แต่ฐานะทางเศรษฐกิจยังมีรายได้ไม่เพียงพอ
2. ผลการวิจัยเกี่ยวกับความรู้สึกของครูที่มีต่อการปกครอง และการบังคับบัญชา ครูมีความสัมพันธ์กับผู้นบังคับบัญชาดี ไม่มีความขัดแย้ง
3. ผลการวิจัยเกี่ยวกับความรู้สึกของครูที่มีต่อความมั่นคงในหน้าที่การงาน ครูมีความรู้สึกความมั่นคงดี
4. ผลการวิจัยเกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ครูมีความรู้สึกว่าไม่กระทบกระเทือนเพราะมีโอกาสก้าวหน้าเหมือนกัน¹

¹บุญสิน จตุรพฤษย์, "กำลังขวัญในการปฏิบัติงานของครูเทศบาลนครกรุงเทพ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2509). (อัครสำเนา).

ในปี พ.ศ. 2514 นคร ชატตระกุล ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบกำลัง
ขวัญในการปฏิบัติงานของครูในพระนคร กับครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. กำลังขวัญของครูเกี่ยวกับความพึงพอใจในสภาพการทำงานพบว่า
โดยส่วนรวมแล้วครูในกรุงเทพมหานครจะมีขวัญสูงกว่าครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
เล็กน้อยในเรื่องของการจัดชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ และการจัดระเบียบภายในโรงเรียน
แต่ครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการที่ได้สอนวิชาที่ตนถนัด
มากกว่าครูในกรุงเทพมหานคร

2. กำลังขวัญของครูเกี่ยวกับความพึงพอใจในเพื่อนร่วมงาน พบว่า
โดยส่วนรวมแล้ว ครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีกำลังขวัญสูงกว่าครู ในกรุงเทพ
มหานครเล็กน้อย ในเรื่องเกี่ยวกับการที่เพื่อนครูมาแสดงความยินดี และยกย่องด้วย
ความจริงใจเมื่อได้รับหน้าที่การงานที่ขึ้น แต่ครูในกรุงเทพมหานครจะมีความพอใจเกี่ยว
กับการที่ครูยิ้มแย้มทักทาย เมื่อพบปะกันมากกว่าครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. กำลังขวัญของครูเกี่ยวกับความพึงพอใจในโอกาสที่ได้ประกอบกิจกรรม
ที่มีคุณค่าและเชื่อมั่นในความสำเร็จ พบว่า โดยส่วนรวมครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะ
มีกำลังขวัญสูงกว่าครูในกรุงเทพมหานคร ในเรื่องเกี่ยวกับการมีโอกาสทำงานที่ผู้บังคับบัญชา
มอบหมายให้เป็นพิเศษ และเกี่ยวกับการมีโอกาสให้คำปรึกษากับผู้ปกครองเด็ก และคิดว่า
วิชาที่ตนสอนมีความสำคัญต่อผลการสอบไล่สอบตกของเด็ก

4. กำลังขวัญของครูเกี่ยวกับความพึงพอใจในตัวผู้บังคับบัญชา พบว่า
โดยส่วนรวมครูในกรุงเทพมหานครกับครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีกำลังขวัญเหมือนๆ
กันในเรื่องเกี่ยวกับการที่ผู้บังคับบัญชารู้จักใช้ครูให้ตรงกับความสามารถและสติปัญญา ความ
ยุติธรรมของผู้บังคับบัญชาในเรื่องต่าง ๆ เช่น การพิจารณาขึ้นเงินเดือน เป็นต้น

5. กำลังขวัญของครูเกี่ยวกับความพึงพอใจในเงินเดือน และสวัสดิการ
พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่ค่อยพอใจในเรื่องความช่วยเหลือ หรือสวัสดิการที่ได้รับ อัตราเงิน
เดือนไม่เหมาะสมกับปริมาณงาน และไม่พอกับค่าใช้จ่ายจึงต้องหารายได้พิเศษมาชดเชย

วังครูในกรุงเทพมหานครมักจะหารายได้พิเศษจากการสอนนอกเวลา ส่วนครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือมักจะหารายได้จากการเกษตร เมื่อเปรียบเทียบเทียบแล้วครูในกรุงเทพมหานครจะมีกำลังขวัญสูงกว่าครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเล็กน้อย โดยเฉพาะเกี่ยวกับความยุติธรรมในเรื่องการจ่ายเงินค่าล่วงเวลา

6. กำลังขวัญของครูเกี่ยวกับความพึงพอใจในโอกาสก้าวหน้า พบว่า ครูในกรุงเทพมหานครจะมีกำลังขวัญสูงกว่าครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเล็กน้อยในเรื่องที่เกี่ยวกับการที่ผู้บังคับบัญชายอมรับฟังความคิดเห็นใหม่ ๆ ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้ครูได้มีโอกาสก้าวหน้าได้ และการที่ครูมีโอกาสเลื่อนเงินเดือน

7. กำลังขวัญของครูเกี่ยวกับความพึงพอใจในความมั่นคงปลอดภัย พบว่า โดยทั่วไปครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีกำลังขวัญสูงกว่าครูในกรุงเทพมหานครเล็กน้อยในเรื่องที่เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นในท้องประชุมโดยปราศจากการเพ่งเล็ง เกี่ยวกับการได้รับความคุ้มครองจากผู้บังคับบัญชาเมื่อเกิดปัญหาในการทำงานและเกี่ยวกับโจรผู้ร้าย

8. กำลังขวัญของครูเกี่ยวกับความพึงพอใจในศักดิ์ศรีของอาชีพ และสถานะทางสังคม พบว่า ครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีกำลังขวัญสูงกว่าครูในกรุงเทพมหานครมาก โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการได้รับเชิญให้เป็นกรรมการหรือเป็นที่ปรึกษาในการจัดงาน การเห็นความสำคัญของวันครู และความรู้สึกที่เกี่ยวกับฐานะของครูที่ได้รับการยกย่อง¹

ในปี พ.ศ. 2518 วีระชาติ แก้วไสย ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ และความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู โดยใช้กลุ่มตัวอย่างครูในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย จำนวน 375 คน โดยการส่งแบบสอบถามผลของการวิจัยพบว่า

¹ในคร ชาติตระกูล, "การศึกษาเปรียบเทียบกำลังขวัญในการปฏิบัติงานของครูในพระนครกับครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตศึกษาศาสตร์ สาขาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2514).

1. ครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย มีความพึงพอใจในความสำเร็จของงาน ความรับผิดชอบ ความปลอดภัยในการทำงานระดับสูง มีความพึงพอใจต่อนโยบายและการบริหารงาน เงินเดือน ความเป็นอยู่ส่วนตัว และลักษณะของงานอยู่ในระดับต่ำ องค์ประกอบที่มีแนวโน้มทำให้เกิดความพึงพอใจในงาน ได้แก่ การยอมรับนับถือ ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน องค์ประกอบที่มีแนวโน้มทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน ได้แก่ นโยบายและการบริหาร เงินเดือน ลักษณะของงาน และฐานะของอาชีพในสายตาของสังคม

2. สังกัดอายุราชการ วุฒิต่างครุโดยส่วนรวม ไม่ทำให้ความรู้สึกต่องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ และความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูแตกต่างกัน¹

ในปี พ.ศ. 2519 ประธาน จันทรเจริญ ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ขวัญในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในวิทยาลัยครู โดยศึกษาจากประชากร 480 คน ที่เป็นอาจารย์ในวิทยาลัยครู ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวม 15 วิทยาลัย วิทยาลัยละ 32 คน โดยแยกออกเป็นอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนอย่างเดียว 16 คน และสอนควบเป็นฝ่ายบริหารด้วยอีก 16 คน ทำการวิจัยโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ผลการวิจัยพบว่า

✓ 1. อาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนและบริหาร มีขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงกว่าอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนแต่เพียงอย่างเดียว

+ 2. อาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีขวัญในการปฏิบัติงานสูงกว่าอาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในวิทยาลัยครูส่วนกลาง

¹วีระชาติ แก้วไสย, "องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเชียงราย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518).

✓ 3. สภาพขวัญในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในวิทยาลัยครู อยู่ในระดับปานกลาง¹

ในปี พ.ศ. 2520 ชวน เตียวกุล ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ขวัญในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษา จำนวน 31 โรงเรียน โดยใช้กลุ่มประชากร จำนวน 759 คน แบ่งกลุ่มประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกประกอบด้วยผู้บริหารและสอน จำนวน 89 คน และกลุ่มที่สอง ประกอบด้วยกลุ่มครูที่ทำหน้าที่สอนอย่างเต็มตัว จำนวน 670 คน ผลการวิจัยพบว่า

✓ 1. ผลการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษา ที่ทำหน้าที่บริหารและสอน กับครูที่ทำหน้าที่สอนอย่างเต็มตัว ปรากฏว่า ครูที่ทำหน้าที่บริหารและสอนมีระดับขวัญสูงกว่าครูที่สอนแต่เพียงอย่างเดียว

2. ผลการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนขวัญในการปฏิบัติงานของครูที่สอนวิชาชีพและวิชาสามัญ ปรากฏว่า ในการปฏิบัติงานของครูที่สอนวิชาชีพและวิชาสามัญไม่แตกต่างกัน

✓ 3. ขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง²

ในปี พ.ศ. 2521 มิ่งศักดิ์ ยอดกลกิจ ได้ศึกษาวิจัยขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนราษฎร์ ในสังกัดกองทัพบก ผลการวิจัยพบว่า

¹ประธาน จันทระเจริญ, "ขวัญในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในวิทยาลัยครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519).

²ชวน เตียวกุล, "ขวัญในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520).

- ✓ 1. ครูที่ทำหน้าที่บริหาร และสอนมีขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงกว่าครูที่ทำหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว
- ✗ 2. ครูที่ทำหน้าที่อยู่ในโรงเรียนราษฎร์ ในสังกัดกองทัพบกส่วนกลาง มีขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงกว่าครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในส่วนภูมิภาค
3. สภาพขวัญในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนราษฎร์ในสังกัดกองทัพบกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง¹

ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 จุฬารัตน กมลาศน์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ขวัญในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยศึกษาวิจัยจากอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 8 วิทยาเขต ซึ่งแยกเป็นวิทยาเขตส่วนกลาง 4 วิทยาเขต และส่วนภูมิภาค 4 วิทยาเขต ใช้กลุ่มประชากรจำนวน 690 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วยอาจารย์ที่ทำหน้าที่บริหารและสอนจำนวน 219 คน และกลุ่มที่สอง ประกอบด้วยอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว จำนวน 471 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ขวัญในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในแต่ละวิทยาเขต โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ขวัญในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ทำหน้าที่บริหารและสอน มีระดับขวัญสูงกว่าอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว
- ✗ 3. ขวัญในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในส่วนภูมิภาค มีระดับขวัญสูงกว่าอาจารย์ในส่วนกลาง²

¹ มิ่งศักดิ์ ยอดกลกิจ, "ขวัญในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนราษฎร์ สังกัดกองทัพบก" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521).

² จุฬารัตน กมลาศน์, "ขวัญในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522).

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวกับขวัญในการปฏิบัติงานของครู มีดังนี้

ในปี ค.ศ. 1966 นาเปียร์ (Napier) ได้ทำการวิจัยขวัญในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในเนบราสกา (Nabraska) ทุกท้องถิ่น โดยใช้ประชากร 789 คน ผลการวิจัยพบว่า การที่ขวัญในการปฏิบัติงานของครูสูงนั้น มีปัจจัยที่สำคัญ 13 ประการ ได้แก่

1. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครู โดยผู้บริหารมีความเข้าใจและเห็นคุณค่าของครูแต่ละคน

2. ความสามารถในการบริหารงานก่อให้เกิดความเชื่อมั่น
3. ครูได้รับการสนับสนุนให้ปฏิบัติตามระเบียบวินัย
4. ครูมีโอกาสรวมในการกำหนดนโยบาย
5. มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ
6. มีการจัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ในการสอนให้เพียงพอ
7. มีการมอบหมายงานสอนให้เหมาะสมกับความรู้ที่ได้ศึกษาอบรมมา
8. ครูได้รับความยุติธรรม และได้รับความเป็นธรรมในการมอบหมาย

งานกิจกรรมนอกหลักสูตร

9. มีการอบรมครูประจำการ
10. มีความมั่นคงในหน้าที่การงาน
11. มีนโยบายให้ลาได้เพียงพอ
12. การจัดการสอนให้ครูอย่างเป็นธรรมและยุติธรรม
13. ครูได้รับเงินเดือนในอัตราที่เท่าเทียมกับอาชีพอื่นที่ได้อบรมมาเท่ากัน¹

¹ Thomas Gayle Napier, "Teacher Morale," Dissertation

การศึกษาวิจัยระยะต่อมาในปี ค.ศ. 1971 เบอร์เกธ (Bergeth) ได้ทำการวิจัยขวัญในการปฏิบัติงานของครู จำนวน 545 คน ที่ดาคอตาเหนือ (North Dakota) โดยพิจารณาปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างครูใหญ่กับคณะครู ความพึงพอใจในงานสอน อัตราเงินเดือน เวลาที่ทำการสอน สถานภาพครู ชุมชนที่ให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนในค่านอุปกรณ ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมานานปี จะมีขวัญในการทำงานสูง
2. ครูที่มีความสัมพันธ์อันดีกับครูใหญ่ มีความพึงพอใจในงานสอน มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอ และได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน จะมีขวัญในการทำงานสูง
3. ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับขวัญในการปฏิบัติงานสูงกว่าครูที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพึงพอใจในงานสอนและสถานภาพของครู รวมทั้งการมีวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงานอย่างเพียงพอจะช่วยให้ครูมีขวัญในการทำงานสูง¹

จากผลการวิจัยของเบอร์เกธ ชี้ให้เห็นว่าประสบการณ์ในการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างครูใหญ่และคณะครู สถานภาพของครู และขนาดของโรงเรียน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของครูเป็นอย่างมาก ซึ่งผลการวิจัยของเบอร์เกธ นี้ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จอห์น เบนเคอร์ (John Bender) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยไว้ในปี ค.ศ. 1972 โดยจอห์น เบนเคอร์ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับขวัญของครูโรงเรียนประถมศึกษา ผลของการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครูใหญ่ เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะทำให้ขวัญของครูสูงหรือต่ำ
2. ความสัมพันธ์ระหว่างคณะครูด้วยกันเป็นสิ่งสำคัญรองลงมา

¹Robert L. Bergeth, "An Experimental Study of Teacher Morale in Selected School District of North Dakota," Dissertation Abstracts 31 (June 1971) : 6293A.

3. อายุและประสบการณ์ในการสอนของครูมีความสัมพันธ์กับขวัญของครู
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ¹

จากผลการวิจัยของ จอห์น เบนเคอร์ ในข้อที่ 3 นี้ สามารถยืนยันได้ว่าอายุ
 และประสบการณ์ในการสอนของครูเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญของครู นอกจากนี้ เรื่อง
 ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครูใหญ่ ความสัมพันธ์ระหว่างคณะครู และสถานภาพของครูก็
 เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของครูเช่นกัน

ในปี ค.ศ. 1973 ลี เชอร์ วูด (Leatherwood) แห่งวิทยาลัยครูยอร์จ
 พีบอดี (George Peabody College for Teacher) ได้ทำการวิจัยเพื่อสืบหาปัจจัยที่เป็น
 ผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานและความต้องการความพึงพอใจของทีมครูที่เลือกแล้วในรัฐคารอ
 ไลนาเหนือ (North Carolina) โดยใช้ประชากรที่เป็นครู จำนวน 180 คน ซึ่งเป็น
 สมาชิกการสอนแบบเป็นคณะ (Members of Teaching Teams) ในเกรด 5, 6, 7
 และ 8 ในโรงเรียนของรัฐโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของมหาวิทยาลัยเพอร์ดู
 (The Purdure Teacher Openionaire the Work Group Descriptions and the
 Perception of Needs) ผลการวิจัยปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติเกี่ยวกับขวัญในการปฏิบัติงานและความต้องการความพึงพอใจของทีมครูที่มีการวาง
 แผนงานกำหนดเวลาสอนกับทีมครูที่ไม่มีการวางแผนงานกำหนดเวลาสอน เปรียบเทียบกัน
 ได้ 12 ปัจจัย คือ

1. ความพึงพอใจในการสอน
2. ความสามัคคีระหว่างครู
3. ทัศนคติที่มีต่อจำนวนชั่วโมงสอน
4. หลักสูตรที่ใช้
5. สถานภาพของครู

¹ John Edward Bender, "Morale of Elementary School Teachers,"

6. ทักษะที่มีต่อเครื่องมือ เครื่องใช้ และบริการของโรงเรียน
7. ความต้องการความมั่นคง
8. ความต้องการความเป็นเจ้าของ
9. ความต้องการความยกย่องนับถือ
10. ความต้องการความเป็นอิสระ
11. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จตามความรู้สึกนึกคิด
12. ความต้องการความสามัคคี¹

ต่อมาในปี ค.ศ. 1974 ซาเทนต์ (Satentes) แห่งมหาวิทยาลัยคาโรไลนาเหนือ ที่เซพเพิลิด ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ขวัญในการปฏิบัติงานของโรงเรียน 5 ตำบล ในจังหวัดโกตาบารู ฟิลิปปินส์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ลักษณะพิเศษทางส่วนตัวและสังคม และทางเศรษฐกิจของครูไม่มีความแตกต่างกันในค่าเฉลี่ยของขวัญในการปฏิบัติงาน นอกจากในเรื่องความสามัคคีระหว่างครูและผู้อำนวยการความสะดวกและบริการของโรงเรียน
2. ครูที่เลือกอาชีพสอนเป็นอันดับแรกโดยไม่ว่าหนึ่งถึงโรงเรียน มีขวัญในการปฏิบัติงานสูงกว่าครูที่ไม่ได้เลือกอาชีพการสอนเป็นอันดับแรก
3. ขวัญในการปฏิบัติงานเป็นผลผลิตสัมพันธ์ต่อทัศนคติของจิตใจ และอารมณ์ของครูที่มีต่อองค์ประกอบของงาน การปฐมนิเทศและการจูงใจจะเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบของงาน
4. ครูตามโรงเรียนในตำบล มีความแตกต่างกันในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับขวัญในการปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

¹Lawrence Bradley Leatherwood, "An Investigation of Factors Affecting the morale and Needs Satisfaction of Selected Team Teachers in North Carolina" Dissertation Abstracts 34 (January 1974): 3772-3774 A.

- ความพึงพอใจในงานสอน
- ความพึงพอใจในเงินเดือน
- ความสามัคคีระหว่างครู
- สถานภาพของครู
- การช่วยเหลือ
- การศึกษาของชุมชน
- ความสามัคคีกับครูใหญ่ หรือศึกษานิเทศก์ และ
- เรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร พฤติกรรมของครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์
ที่มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของครู¹

ในปี ค.ศ. 1975 เคมเปอร์ (Kemper) แห่งมหาวิทยาลัย เซาท์ เซอร์นแคลิฟอร์เนีย ได้ทำการวิจัยขวัญในการปฏิบัติงานของครูใหญ่ ในโรงเรียนของชาวอเมริกันเชื้อสายเม็กซิกัน ผลการวิจัยพบว่า

1. มี 3 กรณีที่สำคัญในความพึงพอใจจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ
 - การยอมรับนับถือในความสำเร็จ
 - ความสัมพันธ์ส่วนตัวของครู
 - ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้บริหารของนักเรียน
2. มีปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการ ที่นำไปสู่ความไม่พึงพอใจในงาน คือ
 - นโยบายท้องถิ่นและการบริหาร
 - การยอมรับนับถือ

¹Marcelo Pusa Satentes, "Study of the Factors Related to Teacher Morale in Five School Districts in the Province of Cotabaru Philippines," Dissertation Abstracts 35 (December 1974): 3361-3362 A.

- สภาพการทำงาน

3. การยอมรับนับถือและความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้ปกครองนักเรียนนั้นพบว่า มีความพึงพอใจกับไม่พึงพอใจก้ำกึ่งกัน¹

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Lawrence Basttet Kemper, "Morale of Elementary Principals in Mexican American Poverty School," Dissertation Abstracts 35 (March 1975) : 5730 A.